

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ
“ОДИТ НА СРЕДСТВАТА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ”

ДОКЛАД

за дейността на Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“
за 2017 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“ (ИА ОСЕС) към министъра на финансите е Одитен орган за програмите, съфинансирани от Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския фонд за регионално развитие, Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (ФЕПНЛ), както и за други фондове и програми, по които Република България получава финансиране от Европейския съюз и други донори.

Мисията на Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“ е да защитава финансовите интереси на европейските и българските данъкоплатци, като извършва одитна дейност в съответствие с международно приетите одитни стандарти и в резултат предоставя на Европейската комисия/други донори независима и обективна оценка относно:

- ефективността на системите за управление и контрол относно програмите и фондовете, финансирани от бюджета на ЕС или други донори;
- точността, законосъобразността и редовността на представените отчети и кореспондиращите им транзакции по съответните програми.

Основните стратегически цели на ИА ОСЕС, заложи в Стратегическия план на агенцията за периода 2018 – 2020 г., са следните:

- Постигане на високо качество на одитната дейност в съответствие с международните одиторски стандарти, в т.ч. качествено и в срок изпълнение на одитни ангажименти по програми и проекти, финансирани със средства от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица и други програми, по които Република България получава финансов ресурс;
- Поддържане на адекватен административен капацитет на Одитния орган посредством осигуряване на оптимален брой квалифицирани одитори за изпълнение на одитните ангажименти и текущо повишаване на тяхната професионална квалификация, знания, умения и мотивация;
- Ефективна комуникация и сътрудничество със службите на Европейската комисия и органите в Република България, отговорни за управлението и контрола на средствата от ЕС и други донори и подпомагане на изграждането на ефективни системи за управление и контрол на средствата от Европейския съюз посредством оценка и даване на препоръки за функционирането им.

През 2017 г. Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“ изпълни успешно и с високо професионално качество ангажиментите, възложени от приложимите европейски регламенти, споразумения с донори и национални правила.

Одитната дейност на Одитния орган през този отчетен период включваше одитни ангажименти по осем оперативни програми, съфинансирани със средства от СКФ на ЕС в програмен период 2007-2013, девет оперативни програми, съфинансирани със средства от ЕСИФ и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в програмен период 2014-2020, както и програмите за териториално сътрудничество, Програми „Еразъм +“, „Учене през целия живот“, „Младежта в действие“, Фонд „Солидарност“, Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм и Българо-Швейцарската програма.

За всички програми, които ИА ОСЕС одитира, през 2017 г. са изпълнени 62 одитни ангажимента, в резултат на които са издадени 420 одитни доклада.

II. ОДИТНИ ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМИТЕ ЗА ПРОГРАМЕН ПЕРИОД 2014-2020

1. Годишни контролни доклади от февруари 2017 г.

През месец февруари 2017 г. Одитният орган издаде и представи на ЕК чрез SFC 2014 годишни контролни доклади и годишни становища за счетоводната 2015-2016 г. по всички основни оперативни програми по ЕФРР, КФ, ЕСФ и ФЕПНЛ: оперативните програми „Иновации и конкурентоспособност“, „Добро управление“, „Транспорт и транспортна инфраструктура“, „Околна среда 2014-2020“, „Наука и образование за интелигентен растеж“, „Развитие на човешките ресурси 2014-2020“, „Региони в растеж“, „Инициатива за малки и средни предприятия“, ОП за храните и основното материално подпомагане, както и по трите Програми за трансгранично сътрудничество „България-Сърбия“, „България-Турция“ и „България-Македония“ 2014-2020.

Докладите обобщаваха резултатите от извършената основно през 2016 г. одитна работа. Същите бяха приети без забележки от ЕК.

2. Одити на системите за управление и контрол

През 2017 г. бяха извършени **втори поред системни одити** за програмния период в Управляващите органи по 6 оперативни програми – ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“, ОП „Околна среда 2014-2020“, ОП „Иновации и конкурентоспособност“, ОП „Добро управление“, ОП „Развитие на човешките ресурси 2014 – 2020“ и ОП за храните и основното материално подпомагане (ОПХ). В съответствие с извършената оценка на риска в одитните стратегии по посочените програми, обхватът на одитната дейност включи различни ключови изисквания към системите за управление и контрол на УО - избор на проекти (ОПИК и ОПХ), верификация на разходите (ОПРЧР, ОПДУ и ОПХ), изготвяне на декларацията за управлението и на годишното обобщение (ОПРЧР, ОПДУ, ОПОС, ОПИК, ОПТТИ и ОПХ), ефективно прилагане на пропорционални мерки за борба с измамите (ОПДУ, ОПИК, ОПОС и ОПХ). Не са установени грешки с финансов ефект. В докладите са дадени препоръки за подобряване на системите за управление и контрол, като по-голямата част от тях са изпълнени до издаването на окончателните одитни доклади през месец юни 2017 г.

През отчетния период Одитният орган извърши **първи системни одити** на Управляващия орган по Програмите за трансгранично сътрудничество „България-Сърбия“, „България-Турция“ и „България-Македония“ 2014-2020 и на Управляващия орган на ОП „Региони в растеж“. Тези одити съответно обхванаха всички ключови изисквания към системите за управление и контрол на УО, по които има приключили процеси към началото на одитния ангажимент - разделяне на отговорностите, избор на проекти, насоки към бенефициентите и одитна пътека (за двата органа), както и верификация на разходите и пропорционални мерки за борба с измамите от измами (за УО на ОПРР). В системата за верификация на разходи по обществени поръчки на ОПРР е установен пропуск, за коригирането на който

Управляващият орган е предприел адекватни корективни мерки и изпълнението им е проследено до издаването на окончателния доклад. Съответно становището за двата органа е, че системите функционират ефективно - доклади от месец август 2017 г. за ОПРР и месец юни 2017 г. за трансграничните програми.

Одитният орган извърши и първите хоризонтални системни одити:

- Дирекция „Национален фонд“ на МФ беше одитирана в качеството ѝ на Сертифициращ орган за период 2014-2020 по оперативните програми, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ, КФ, Инициативата за младежка заетост и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица. Обхванати бяха всички ключови изисквания за СО - разделение на функциите и система за докладване и мониторинг, процедури за изготвяне и подаване към ЕК на заявления за плащане, поддържане на подходящи компютризирани записи за декларираните разходи и за съответните публични средства, подходяща и пълна отчетност за подлежащите на възстановяване суми, възстановените суми и отменените суми, както и подходящи процедури за изготвяне на отчетите и сертифициране на тяхната пълнота, точност и достоверност. В обхвата са включени и проверки на годишните счетоводни отчети към ЕК (одит на отчетите) по всички програми. Предложени са корективни действия за установените пропуски в одитната следа и документирането и всички препоръки са изпълнени до издаването на окончателния одитен доклад от месец май 2017 г.

- Одитният орган извърши одит на Информационната система за управление и наблюдение ИСУН и счетоводната система SAP. Одиторските процедури обхванаха всички Управляващи органи, Сертифициращия орган и Централното координационно звено в Администрацията на МС, както и дирекция „Информационни системи“ в МФ. Целта беше да се оцени за всички оперативни програми Ключово изискване 6 „Надеждна система за събиране, записване и съхранение на данни за целите на мониторинга, оценяването, финансовото управление, верификация и одитите, включваща връзки с електронните системи за обмен на данни с бенефициентите“, съгласно изискванията на чл. 72, 112, 122, 125 и 140 от Регламент № 1303/2013. Формулирани са констатации и препоръки за оптимизиране на функционалностите, осигуряване на одитна следа за договорените, разплатените и сертифицираните разходи, съответствие на данните в счетоводната и информационната система и др. Част от препоръките са изпълнени към издаването на окончателния доклад през месец април 2017 г. Една от най-важните корективни мерки касае осигуряване на достатъчен капацитет за функционирането, поддръжката и развитие на функционалностите на ИСУН в рамките на програмен период 2014-2020 и към месец януари 2018 г. същата е в процес на изпълнение.

Системните одити са извършени в съответствие с Указанието относно общата методология за оценка на системите за управление и контрол в държавите членки (EGESIF_14-0010/18.12.2014) на ЕК. В резултат на извършената в системните одити работа Одитният орган е оценил системите за управление и контрол за посочените програми и органи като ефективни и работещи (категория 2, която съответства на високо ниво на сигурност съгласно цитираното указание). Окончателните доклади бяха съответно представени на ЕК чрез системата SFC 2014.

3. Одити на операциите

Одитният орган извърши одити на операциите по 7 основни оперативни програми и по трите програми за трансгранично сътрудничество, за които през счетоводната година от 1.07.2016 г. до 30.06.2017 г. са сертифицирани разходи към ЕК.

Обхватът на извършените одити на операциите и резултатите от тях (от основни и допълнителни извадки) към месец декември 2017 г. са следните:

Програма	Разходи – популация за одити на операциите за счетоводната година 2016 – 2017 (лева)	Брой искания за плащане в извадките	Разходи в извадките – лева и % от разходите в популацията		Брой проекти в извадките	Брой проверени ОП в извадките	Брой ОП с финансови корекции от УО (от к.7)	Брой ОП с финансови корекции от Одитния орган (от к.7)	Общ бр. грешки с ф.влияние на Одитния орган (ОП и други)	Общо проектирано ниво на грешка по програмата
			(лева)	%						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Транспорт и транспортна инфраструктура	252 311 586,99	6	53 498 341,13	21,20	6	10	4	3	4	0,64%
Околна среда	65 947 884,11	10	27 330 910,27	41,44	7	10	2	4	4	0,92%
Региони в растеж	113 484 831,61	8	102 790 573,08	90,58	8	4	2	2	4	0,22%
Иновации и конкурентоспособност	545 390 494,19	33	134 913 065,94	24,74	30	28	0	5	5	1,33%
Добро управление	12 980 384,06	15	8 481 539,64	65,34	8	5	1	1	1	0,46 %
ОП „Развитие на човешките ресурси“	173 051 229 ,63	30	81 380 148,58	47,03	20	9	0	3	5	0,17 %
Храни и основно материално подпомагане	48 109 717,98	30	37 062 364,19	77,00	23	18	1	6	11	0,27%
ТГС програми на България със Сърбия, Македония и Турция	644 849,95	8	263 725,00	40,90	7	14	0	0	1	4,64 %
Общо	1 211 920 977,57	140	445 720 667,83	36,78	109	98	10	24	39	

За горните проверки през 2017 г. са издадени 112 предварителни доклади за резултатите от проверка на проект и 106 окончателни доклада (останалите 6 бр. окончателни доклади са издадени в началото на януари 2018 г.).

По време на одитите са проверени 98 процедури за избор на изпълнител и по 39 от тях са установени грешки с финансово влияние, които не са констатирани от Управляващите органи и Сертифициращия орган. Окончателните доклади за резултатите от проверки на проекти са предоставени на Управляващите органи и Сертифициращия орган за отразяване в Годишните счетоводни отчети.

Видно от резултатите по-горе, за ТГС програмите общото проектирано ниво на грешка е над прага на същественост от 2 % и принципно предполага издаване на мнение с резерви (в зависимост от предприетите мерки за ограничаване на остатъчния риск) и екстраполирани финансови корекции. Високата грешка се дължи на системен пропуск с финансово влияние в ПТГС България-Македония поради обстоятелството, че сумите на македонския публичен принос са включени във финалното междинно заявление за плащане по програмата към ЕК, без Националният партниращ орган да ги е изплатил на македонските партньори по проектите и поради това са недопустими, съгласно чл. 135, т. 1 във връзка с чл.126 и чл.131, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. През месец януари 2018 г. са предприети корективни действия от Националният партниращ орган, Управляващия и Сертифициращия органи. Към датата на издаване на годишния контролен доклад 15.02.2018 г. са получени и проверени одиторски доказателства за изплащане на част от сумите на македонските партньори. В резултат съответно общото проектирано ниво на грешка по трите програми за

ТГС е 1,83%, а за ПТГС България-Македония - 2,56%. С цел да намали грешката, Сертифициращият орган е приспаднал съответната сума от Годишния счетоводен отчет, заедно с кореспондиращите разходи на българските партньори по засегнатите проекти. В резултат на предприетите мерки до изготвянето на Годишния контролен доклад, грешката е снижена под 2 % и е издадено годишно становище по програмата без резерви.

4. Проекти на Годишни контролни доклади от декември 2017 г.

През месец декември 2017 г. на база на резултатите от извършената одитна дейност, Одитният орган издаде 12 бр. проекти на годишни контролни доклади за счетоводната 2016-2017 г. по оперативните програми „Иновации и конкурентоспособност“, „Добро управление“, „Транспорт и транспортна инфраструктура“, „Околна среда 2014-2020“, „Наука и образование за интелигентен растеж“, „Развитие на човешките ресурси 2014-2020“, „Региони в растеж“, „Инициатива за малки и средни предприятия“, ОП за храните и основното материално подпомагане, както и трите програми за трансгранично сътрудничество. Проектите бяха съответно представени на Управляващите органи и Сертифициращия орган.

За всички изброени програми Одитният орган е издал през месец февруари 2018 г. съответно Годишни контролни доклади и Годишни становища без резерви, като само за ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ становището на Одитния орган е отказ от мнение поради липсата на декларираните пред ЕК разходи по програмата за счетоводната година 1.07.2016 г. – 30.06.2017 г.

5. Одити за акредитация

През 2017 г. ИА ОСЕС извърши четири одита за акредитация и представи одитни доклади, както следва:

- Одит за акредитация на органите по Програмата за морско дело и рибарство (ПМДР)

В предварителния доклад от април 2017 г. бяха формулирани констатации и бяха дадени съответните препоръки за промяна на Описанието на СУК по програмата, с цел да се постигне съответствието му с изискванията на регламентите и оттам акредитация на последната оперативна програма за текущия програмен период. Допълнителни одиторски процедури бяха извършени за посоченото описание, така и за проектите на актуализирани правила и процедури на Управляващия орган, Сертифициращия орган и Междинното звено. През месец октомври 2017 г., след преглед на последните актуални версии на посочените документи, Одитният орган издаде и представи на органа по акредитация доклад с положително становище.

- Одит за акредитация по Програмата за транснационално сътрудничество „Дунав 2014-2020“

Одитът се извърши в дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ в МРРБ в качеството ѝ на Национален партниращ орган. През месец октомври 2017 г. резултатите от одита бяха представени на Унгарския Одитен орган (натоварен с функциите на Одитен орган по програмата) с положително становище.

- Одит за акредитация по Програмата за трансгранично сътрудничество „Интеррег V-A Гърция - България“ 2014-2020

Одитният орган прегледа и оцени описанието на системите и процедурите на Националния орган спрямо изискванията за акредитация. Резултатите от извършените проверки с положително одиторско мнение са изпратени през месец септември 2017 г. на Гръцкия Одитен орган.

- Одит за акредитация Съвместната оперативна програма за трансгранично сътрудничество по Европейски инструмент за съседство „Черноморски басейн 2014-2020“.

Одитната дейност обхвана правилата и процедурите на дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ в качеството ѝ на Национален орган и на Звено за контрол и контакт по програмата. През месец юли 2017 г. резултатите от одита бяха представени на Румънския Одитен орган (натоварен с функциите на Одитен орган по програмата) с положително становище.

III. ОДИТНИ ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМИТЕ ЗА ПРОГРАМЕН ПЕРИОД 2007-2013

1. Системни одити за програмен период 2007-2013

Във връзка с приключването на основните оперативни програми, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ, КФ и ЕФР за програмен период 2007-2013, Одитният орган извърши 11 регулярни системни одити съгласно Насоките за приключване на период 2007-2013 за ЕФРР, ЕСФ и КФ и Насоките за приключване по Европейския фонд за рибарство.

Установените отклонения бяха комуникирани текущо с одитираните Управляващи и Сертифициращи органи. Този избран от Одитния орган подход даде възможност на одитираните организации да предприемат своевременни действия за коригиране на слабостите още преди издаването на предварителните доклади, както и изпълнение на всички препоръки до издаването на окончателните доклади. Усилията, паралелната работа и координацията на Одитния орган с другите органи, отговорни за приключването на оперативните програми, осигуриха възможност за представяне на становища по предварителните доклади и издаване на финални доклади от системните одити в кратки срокове, така че резултатите да бъдат включени в окончателните контролни доклади по програмите, както следва:

- (1) одит на Управляващия орган (УО) по ОП „Развитие на човешките ресурси“ - финален доклад от 29.03.2017 г.;
- (2) одит на УО по ОП „Регионално развитие“ - финален доклад от 28.03.2017 г.;
- (3) одит на УО по ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ - финален доклад от 29.03.2017 г.;
- (4) одит на УО по ОП „Околна среда“ - финален доклад от 30.03.2017 г.;
- (5) одит на УО по ОП „Транспорт“ - финален доклад от 24.03.2017 г.;
- (6) одит на УО по ОП „Техническа помощ“ - финален доклад от 27.03.2017 г.;
- (7) одит на УО по ОП „Административен капацитет“ - финален доклад от 21.03.2017 г.;
- (8) одит на УО по ОПРС „Рибарство“ - финален доклад от 28.03.2017 г.;
- (9) одит на Сертифициращия орган по СКФ д-я „Национален фонд“ в МФ - финален доклад от 29.03.2017 г.;
- (10) одит на Сертифициращия орган по ОПРС „Рибарство“ в ДФЗ - финален доклад от 28.03.2017 г.;
- (11) одит за приключване по финансовите инструменти по ОПК и ОПРР – съответно по инициативите Джереми и Джесика - финален доклад от 30.03.2017 г.

Одитният орган извърши регулярен системен одит по програмите за ТГС „България - Македония“, „България - Турция“ и „България - Сърбия“ за програмен период 2007-2013 г. Резултатите от одита бяха представени в доклад, издаден на 18.10.2017 г. Предвид установени пропуски с финансово влияние в разходите за техническа помощ на Националния партниращ орган по програма ТГС „България - Македония“, одиторите от българския и македонския Одитни органи извършиха допълнителни проверки с цел да се установи липсата или наличието на системна грешка за предходни периоди, като

резултатите и извършеният анализ позволиха издаването на неквалифицирано одиторско мнение.

2. Одити на операциите/проектите за програмен период 2007-2013

2.1. По оперативните програми, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ и КФ

В обхвата на одитите по приключване по осемте основни оперативни програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд, Европейския социален фонд и Европейския фонд за рибарство, изпълнени през 2016 г. и 2017 г., са включени 238 проекта. По време на тези одитни ангажименти одиторите от Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС” са извършили проверки на 708 процедури за възлагане на обществени поръчки по ЗОП (отм.) и процедури за избор на изпълнител по ПМС № 55/2007 г., ПМС № 69/2013 г. или ПМС № 118/2014 г. В резултат на извършените проверки Одитният орган е установил грешка в одитираните разходи (нарушение/я, представляващо нередност по Насоките) и следователно е предложил прилагане на финансови корекции върху разходите по 136 засегнати договора за доставки, услуги или строителство, сключени в резултат на проверените процедури. Тези нарушения не са били констатирани от Управляващите органи в процеса по верифициране на разходите. Посочените грешки са коригирани и корективните мерки са взети предвид при изчисляване на остатъчното ниво на грешка в Окончателния контролен доклад и декларация за приключване на съответната оперативна програма за програмен период 2007-2013 г. (обобщена информация за всяка програма е представена в т.3 по-долу).

Информация за проверените процедури и тези, в които са установени нарушения по оперативни програми, е представена в следната таблица:

Оперативна програма	Брой проверени проекти от Одитния орган	Брой проверени обществени поръчки от Одитния орган	Брой на поръчките с нарушения с финансов ефект (от к.3)	Брой на поръчките (от к.4) с грешка в одитираните разходи ¹
1	2	3	4	5
1. Регионално развитие	18	86	46	21
2. Техническа помощ	20	35	11	8
3. Развитие на конкурентоспособността на българската икономика	36	92	20	8
4. Транспорт	15	68	18	6
5. Околна среда	54	295	184	42
6. Развитие на човешките ресурси	31	48	21	19
7. Административен капацитет	30	54	27	19
8. ОП за развитие на сектор „Рибарство“	34	30	21	13
ОБЩО:	238	708	348	136

¹ В колона 5 са поръчки, нередностите в които не са били установени и коригирани от Управляващите органи и Одитният орган е предложил за тях финансови корекции. В останалите поръчки от колона 4 Управляващите органи са констатирани и коригирали нередността преди проверките на Одитния орган.

2.2. По програмите за трансгранично сътрудничество

През 2017 г. е извършен одит на операциите по програмите за ТГС „България - Македония“, „България - Турция“ и „България - Сърбия“ за сертифицираните разходи през 2016 г. В обхвата на извършените проверки, по които са връчени окончателни доклади през 2017 г., попаднаха 30 искания за плащане по 25 проекта. Установената грешка по програмите е под определения праг на същественост от 2 % и е издадено неквалифицирано мнение в Годишния контролен доклад към 31.12.2017 г.

3. Окончателни контролни доклади и декларации за приключване на оперативните програми за програмен период 2007-2013 г.

Всички грешки, установени от Одитния орган при одитите на операциите, са били коригирани от Управляващите органи или Сертифициращите органи и корективните мерки са отразени в окончателните салда по съответната програма. Корективните мерки бяха проследени от Одитния орган в Сертифициращите органи и бяха взети предвид при изчисляването на остатъчните грешки по програмите преди издаването на окончателните контролни доклади, както следва:

- Окончателен контролен доклад и декларация за приключване по Оперативна програма „Административен капацитет“ представени на ЕК чрез SFC 2007 на 29.03.2017 г., ниво на остатъчния риск – 0;
- Окончателен контролен доклад и декларация за приключване по ОП „Транспорт“, представени на ЕК чрез SFC 2007 на 30.03.2017 г., ниво на остатъчния риск – 0;
- Окончателен контролен доклад и декларация за приключване по ОП „Техническа помощ“, представени на ЕК чрез SFC 2007 на 30.03.2017 г., ниво на остатъчния риск – 0,12 %;
- Окончателен контролен доклад и декларация за приключване по Оперативна програма „Регионално развитие“, представени на ЕК чрез SFC 2007 на 31.03.2017 г., ниво на остатъчния риск – 0,19 %;
- Окончателен контролен доклад и декларация за приключване по ОП „Околна среда“, представени на ЕК чрез SFC 2007 на 31.03.2016 г., ниво на остатъчния риск – 0;
- Окончателен контролен доклад и декларация за приключване по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“, представени на ЕК чрез SFC 2007 на 31.03.2017 г., ниво на остатъчния риск – 0,39 %;
- Окончателен контролен доклад и декларация за приключване по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, представени на ЕК чрез SFC 2007 на 31.03.2017 г., ниво на остатъчния риск – 0,18 %;
- Окончателен контролен доклад и декларация за приключване по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“, представени на ЕК чрез SFC 2007 на 31.03.2017 г., ниво на остатъчния риск – 0.

4. Годишни контролни доклади по Програмите за ТГС „България-Македония 2007-2013“, „България-Турция 2007-2013“ и „България-Сърбия 2007-2013“

През декември 2017 г. Одитният орган издаде Годишни контролни доклади и годишни становища по трите програми. Изпълнението на препоръките на Одитния орган за индивидуални финансови корекции даде възможност предприетите от УО корективни действия да бъдат взети предвид при изчисляване на остатъчната грешка и същата е под прага на същественост. Пред това издадените годишни становища са без резерви за трите програми за транс-гранично сътрудничество. Документите са изпратени на ЕК чрез SFC 2007.

IV. ОДИТНИ ДЕЙНОСТИ ПО ДРУГИ ПРОГРАМИ И ФОНДОВЕ

Сред одитната работа по други програми и други дейности се открояват следните по-важни резултати:

- ✓ **Програми по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм (ФМ на ЕИП и НФМ) за програмен период 2014-2021 г.**

Беше извършен одит за оценка на съответствието на системите за управление и контрол на дирекция „Централно координационно звено“ в Администрацията на Министерския съвет дирекция „Национален фонд“ в Министерство на финансите, съответно в качеството им на Национално координационно звено и Сертифициращ орган по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014–2021 г. и Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. за България.

Резултатите от одита с положително одиторско мнение са изпратени през месец август 2017 г. на Националното координационно звено и Сертифициращия орган, съответно на донорите по двата финансови механизма.

- ✓ **Програми по ФМ на ЕИП и НФМ за програмен период 2009-2014 г.**

Одитният орган бяха извърши 11 одити на системите в Програмните оператори, Националното координационно звено (НКЗ) и Сертифициращия орган по програмите за ФМ на ЕИП и НФМ, както следва:

- програма BG 01 с Програмен оператор (ПО) НКЗ в Администрацията на Министерския съвет;
- програма BG 11 с ПО в Администрацията на Министерския съвет;
- програма BG 02 с ПО Министерство на околната среда и водите;
- програма BG 03 с ПО Министерство на околната среда и водите;
- програма BG 04 с ПО Министерство на енергетиката;
- програма BG 07 с ПО Министерство на здравеопазването;
- програма BG 08 с ПО Министерство на културата;
- програма BG 06 с ПО Министерство на образованието и науката;
- програма BG 09 с ПО Министерство на образованието и науката;
- програма BG 12 с ПО Министерство на вътрешните работи;
- програма BG 13 с ПО Министерство на вътрешните работи;
- програма BG 14 с ПО Министерство на правосъдието;
- програма BG 15 с ПО Министерство на правосъдието.

Същевременно заедно със системните одити стартираха и одити на операциите по всички изброени програми Сертифицираните през 2015 г. и 2016 г. разходи по двата финансови механизма, попаднали в обхвата на одитите на операциите, са общо в размер на 42 572 613 евро. Фактическите проверки по системните одити са приключили за всички програми и се извършва контрол на качеството върху одиторската работа. Предстои издаването на доклади.

- ✓ **Фонд „Солидарност“**

За Фонд „Солидарност“ Одитният орган извърши 2 одитни ангажимента и издаде доклади с одиторско становище за законосъобразността на разходите и отчетите в съответствие с чл. 8, т. 3 на Регламент № 2012/2002 (окончателни доклади съответно от 31.03.2017 г. и от 27.11.2017 г.). Докладът и становището са изпратени на ЕК.

✓ Програма „Еразъм +“

По програми „Еразъм +“, „Учене през целия живот“, „Младежта в действие“ и мрежите „Ecvet“ и „Eurodesk“ бяха издадени годишни доклади и годишни становища за разходите през счетоводната 2016 г. същите са представени на Центъра за развитие на човешките ресурси (Национална агенция по програма „Еразъм+“) и на ЕК чрез Националния компетентен орган – министъра на образованието и науката на 15 март 2017 г.

През втората половина на 2017 г. е извършен системен одит по програма „Еразъм +“. Установени са някои несъществени пропуски и е дадена оценка, че системите за управление и контрол по програмата функционират добре, но са необходими някои подобрения. През м. август 2017 г. е издаден окончателния доклад от системния одит и същият е представен на Националния орган и Националната агенция.

✓ ПТГС „Румъния-България 2007-2013“

Одитният орган извърши извънредни одитни ангажименти по молба на Сметната палата на Румъния в качеството ѝ на отговорен за програмата одитен орган, както следва:

- одити на операциите по извадка от 10 искания за плащане (резултатите бяха представени на Румънския Одитен орган на 24.03.2017 г.);
- одити на операциите по допълнителна извадка от 3 искания за плащане (резултатите бяха представени на Румънския Одитен орган на 19.05.2017 г.);
- одит за проследяване на изпълнението на дадени препоръки от одитните ангажименти по програмата през програмен период 2007-2013 г. – във връзка с приключването на програмния период резултатите бяха представени през месец март 2017 г.

✓ ПЕТС „Гърция-България 2007-2013“

По ПТГС „Румъния-България 2007-2013“ бяха издадени окончателни одитни доклади с резултати от проверките в одит на операциите (II-ри период) на 3 проекта, представени на Гръцкия Одитен орган на 10.01.2017 г. и 21.03.2017 г. Извършен беше и одит за приключване на програмния период, резултатите от който бяха изпратени на Гръцкия Одитен орган на 26.01.2017 г.

По **Българо-швейцарска програма за сътрудничество** беше издаден окончателен доклад от одита на системите, представен на Швейцарското посолство на 12 януари 2017 г.

Одитният орган изготви и представи на ЕК през м. февруари 2017 г. **Годишно обобщение по Фондовете за солидарност** за финансовата 2016 г.

V. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

▪ Актуализирана методология за осъществяване на одитните дейности по фондове и програми на ЕС

Одитният орган оптимизира одитната дейност, като приложи подход на извършване на одити на операциите на два пъти чрез разделяне на разходите за счетоводната година (т.нар. двупериодна извадка) и използване на работата, извършена в рамките на одитите на системите при проверка на допустимостта на разходите по искания за плащане от извадката по ключовото изискване за верификация.

Новата методология за одити на системите и одити на операциите залегна в нова версия на Наръчника за одит на средствата от ЕС за период 2014-2020 от месец май 2017 г.

- **Анализ на нередностите в областта на обществени поръчки, установени от Одитния орган при одитите за приключване**

Изготвен е Анализ на нередностите в областта на обществените поръчки, установени от Одитния орган при одитите на операциите за приключване на оперативните програми за програмен период 2007-2013, извършени през 2016 и 2017 г.

Документът съдържа статистическа информация за обхвата на извършените проверки, описание на подхода при проверките и определяне на финансовото влияние на нарушенията, обобщено представяне на видовете установени нередности. В приложение е представено обобщение на срещаните в практиката на Одитния орган нарушения за ограничителни изисквания и насоки за избягването им. Посоченото приложение е изготвено предвид множеството отклонения за ограничителни изисквания и предвид препоръките на одиторите на Европейската комисия за предоставяне на пълна информация на всички заинтересовани относно грешките в тази област, относно примери за финансовите последици, до които водят, както и за предоставяне на насоки за коригирането и избягването на тези грешки в бъдеще.

Ежегодното разработване и разпространение на анализ на установените в одитната дейност нередности във връзка с обществените поръчки е високо оценено от ГД „Регионална и урбанистична политика“ на ЕК и е представено като пример за добра практика и превенция на Одитните органи от държавите-членки на ЕС.

Изготвеният Анализ на нередностите в областта на обществените поръчки, установени от Одитния орган при одитите за приключване на оперативните програми за програмен период 2007-2013, е публикуван на електронната страница на ИА ОСЕС - <http://www.aeuf.minfin.bg/bg/page/25> Същият е разпространен до всички органи от националната система за управление на средствата от ЕС, както и до контролни органи и Националното сдружение на общините в Р България.

- **Обучения, проведени от лектори от Одитния орган**

През 2017 г. Одитният орган продължи практиката си за споделяне на прилагания от него подход по извършването на проверки за спазване на законодателството в областта на обществените поръчки с цел повишаване на практическите умения на органите по контрол и бенефициентите на средства от ЕС.

През 2017 г. лектори – служители на ИА ОСЕС проведоха 24 обучения, в които взеха участие 755 представители на: управляващи органи, сертифициращ орган, ВАС, ЦКЗ, НИП, Прокуратурата на Република България, министерства, агенции, общинска администрация – бенефициенти и други възложители по ЗОП. Основната част – 708 служители от посочения общ брой участници – бяха обучавани относно нередности в обществените поръчки. Темите на обученията включваха: подход на Одитния орган и ЕК при проверка на обществени поръчки; нарушения на законодателството за обществени поръчки, които водят до финансови корекции; нередностите и индикаторите за измама при обществените поръчки - опитът на Одитния орган по програмите, съфинансирани със средства от ЕСИФ; подход на Одитния орган при извършване на одити на системите и одити на операциите.

- **Участия в работни срещи, работни групи и др. мероприятия в чужбина във връзка с управлението на ЕСИФ.**

През 2017 г. 34-ма представители на Одитния орган са участвали общо в 13 бр. работни срещи, работни групи и др. мероприятия в чужбина във връзка с управлението на ЕСИФ.

VI. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

За качествено и срочно изпълнение на одиторската работа по множеството извадки във връзка с приключването на период 2007-2013 г., както и за текущия програмен период 2014-2020 г., допринесе одиторският софтуер, който ИА ОСЕС използва за планиране, извършване и документиране на проверките и съхраняване на събраните доказателства в електронен вид. През отчетния период беше обезпечена техническата поддръжка на новата версия на специализирания одитен софтуер - Ideagen Pentana.

Един от приоритетите на Одитния орган продължава да бъде осигуряване на достатъчен брой одитори с отлична професионална подготовка и висока мотивация. Използвани са всички нормативни възможности в рамките на одобрената щатна численост, включително назначаване на служители чрез конкурс и по заместване на длъжности на дългосрочно отсъстващи служители, с цел обезпечаване на планираните и предстоящи одитни ангажименти.

Към 31 декември 2017 г. целият одиторски и ръководен състав притежава сертификат „Вътрешен одитор в публичния сектор”, като допълнително международни одиторски сертификати притежават: трима одитори - Certified Fraud Examiner, седемнадесет одитори - Certified Government Auditing Professional, трима одитори - Certified Internal Auditor, двама одитори - Certified Information System Auditor.

След планиране на индивидуалните потребности, всички одитори от агенцията взеха участие в специализирани външни обучения (общо 19 бр. обучения в страната и чужбина), като средният брой дни външни обучения за един одитор е 5 дни. Основните теми на обученията и семинарите, в които участваха одиторите, са свързани със следните области от обхвата на одитната дейност: опростени разходи, обществени поръчки, финансови инструменти, държавни помощи, информационна сигурност, анализ на разходите и ползите.

Изключително полезни бяха регулярно организиранията вътрешни обучения за споделяне на практиката на Одитния орган и обмяна на опит между екипите във връзка с изпълнение на одити на системите, одити на отчетите и одити на операциите.

VII. ПЛАНИРАНИ ОДИТНИ АНГАЖИМЕНТИ ЗА 2018 Г.

В съответствие с правомощията си на Одитен орган и съгласно Годишния план за одитната дейност за 2018 г., Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз” следва да изпълни следните основни одиторски задачи:

- изготвяне и представяне на Европейската комисия на годишни контролни доклади и годишни одиторски становища по оперативните програми, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ, КФ, Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, програма Еразъм+ и др.;
- одити за приключване, окончателни контролни доклади и окончателни одиторски становища по програмите за трансгранично сътрудничество за програмен период 2007 – 2013 г.;
- одити на системите и одити на отчетите по 10 оперативни програми, финансирани от ЕФРР, ЕСФ, КФ, Фонда за европейско подпомагане на нуждаещите се лица, както и по три програми за трансгранично сътрудничество за програмен период 2014-2020 и по Българо-Швейцарската програма;
- одити на системите и на отчетите и транзакциите по програма „Еразъм+“, мрежи „Ecvet” „Eurodesk“ и дейности ТСА и TES;
- одити на отчетите и транзакциите по Фонд „Солидарност“;

- одити на операциите по оперативните програми и програмите за програмите за трансгранично сътрудничество, за които ще бъдат декларирани разходи за счетоводната година от 1 юли 2017 г. до 30 юни 2018 г.;
- одити за акредитация за програмите по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм за програмен период 2014 - 2021;
- одити на операциите и одити за приключване по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм за програмен период 2009 – 2014 г.

Настоящият доклад е изготвен на основание чл. 56 от Закона за администрацията и чл. 8, ал. 1, т. 5 от Устройствения правилник на Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“.

подпис
Людмила Рангелова
Изпълнителен директор